

(змін до неї) та відомостей про кадастрове зонування земель в межах території України (змін до них).

Прийняття постанови направлено на забезпечення реалізації положень Закону України «Про Державний земельний кадастр» щодо гарантування прав власників та землекористувачів, здійснення землеустрою, контролю за використанням земель, регулювання земельних відносин та управління земельними ресурсами країни, організацію раціонального використання та охорони земель, інформаційне забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, зацікавлених фізичних та юридичних осіб необхідними відомостями про землю тощо. Проте формування Державного земельного кадастру процес надто складний та довготривалий, тому остаточні вимоги щодо правового регулювання створення земельної кадастрової системи потребують свого подальшого дослідження та вдосконалення.

ЧЕРЕМНОВА А. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО ПРАВОВИХ ЗАСАД ОХОРОНИ ЧОРНОГО МОРЯ ВІД ЗАБРУДНЕННЯ

Проблема охорони Чорного моря від забруднення є вкрай актуальною з огляду на існуючий незадовільний екологічний стан цього унікального водного об'єкту. Так, за даними Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні за 2011 рік існуючий екологічний стан Чорного моря зумовлений значним перевищенням обсягу надходження забруднюючих речовин над асиміляційною здатністю морських екосистем. Основними чинниками високого антропогенного навантаження на природне середовище моря є: біогенне забруднення й евтрофікація шельфових вод та її негативні наслідки, серед яких найнебезпечнішими є утворення значних зон придонної гіпоксії, сірководневого зараження й заморів; мікробіологічне забруднення прибережних і гирлових зон, що знижує рекреаційний потенціал приморських територій і загрожує здоров'ю населення; забруднення моря токсичними речовинами, насамперед нафтою та нафтопродуктами; поширення екзотичних видів гідробіонтів, внесених у море з баластовими водами, розмноження яких порушує стабільність існуючих екосистем і призводить до значних екологічних і економічних втрат.

Враховуючи, що Чорне море є об'єктом міжнародно-правового регулювання, проблеми його охорони потребують підвищеної уваги з боку міжнародної спільноти, а їх вирішення — системного підходу. Однак масштаби і складність проблем деградації екосистем Чорного моря виходять за межі кордонів окремих берегових держав, тому наша держава вимушена докладати значних зусиль для забезпечення ефективного міжнародного співробітництва з питань збереження морського середовища.

Основним міжнародним документом, який окреслює межі спільних регіональних принципів, є Конвенція про захист Чорного моря від забруднення (далі — Конвенція 1992 року), підписана Україною разом з іншими чорноморськими державами 13 листопада 1992 року. Конвенція ратифікована постановою Верховної Ради України № 3939—12 від 4 лютого 1994 року.

Головною метою Конвенції є створення сприятливих умов для об'єднання дій з метою збереження навколишнього середовища Чорного моря та живих організмів, враховуючи економічні, екологічні, соціальні й медичні аспекти забруднення. Конвенція визначає пріоритетні заходи щодо запобігання, зниження і контролю за забрудненням морського середовища, спричиненим діяльністю на суші й на морі, умови співробітництва в разі надзвичайних ситуацій. Вона також визначає, що сторони співробітничатимуть з питань наукових досліджень, розроблення національного законодавства з метою оцінки екологічних втрат і відповідальності. Протоколи про зменшення забруднень з джерел, розташованих на суші, про заборону захоронення і забруднення нафтопродуктами та іншими небезпечними речовинами є інтегральною частиною Конвенції, що робить її практичним документом з реальним впливом на регіональне управління станом навколишнього середовища.

За період, що минув від часу її підписання, було здійснено ряд заходів щодо розвитку й реалізації положень Конвенції а саме: створена Комісія з питань захисту Чорного моря від забруднення (Commission on the Protection of the Black Sea Against Pollution або Чорноморська Комісія / BlackSeaCommission); засновано Постійний секретаріат (PermanentSecretariat) Чорноморської Комісії зі штаб-квартирою в Стамбулі (2000 р.); прийняті нові міжнародні документи, що доповнюють і розвивають положення Конвенції (Міністерська Декларація про захист Чорного моря (Одеса, 1993 р.); Стратегічний план дій для відтворення й захисту Чорного моря (Стамбул, 1996 р.); Декларація про захист екосистеми Чорного моря (Софія, 2002 р.); Протокол Про збереження біорізноманіття й ландшафтів Чорного моря (Софія, 2002 р.); виконано і продовжується реалізація низки міжнародних програм і проектів по дослідженню Чорного моря, найбільш вагомими з яких є: Чорноморська екологічна програма (BlackSeaEnvironmentProgram, BSEP); Проект

відновлення екосистеми Чорного моря (Black Sea Ecosystem Recovery Project, BSERP); Програма регіонального моніторингу і оцінки забруднення (Black Sea Integrated Monitoring and Assessment Program, BSIMAP); Проект щодо співробітництва з охорони довкілля Чорного моря (Environmental Collaboration for the Black Sea, BSEC).

Важливим кроком на шляху реалізації положень Конвенції стало підписання чорноморськими країнами Стратегічного плану дій по відтворенню і захисту Чорного моря (1996 р.), в якому передбачена згода країн і підтвердження урядами цих країн взяти на себе зобов'язання розробити загальну стратегію захисту і відновлення Чорного моря, управління його береговими і морськими ресурсами на 20 років. Відповідно до названого документа причорноморські держави повинні були розробити національні Стратегічні плани дій для захисту Чорного моря, але не всі причорноморські держави виконали цей обов'язок.

Україна підготувала Загальнодержавну програму охорони та відтворення довкілля Азовського та Чорного морів (далі, Програма), яка була ухвалена як національний Закон України 22 березня 2001 року (Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 28. — Ст. 135). Проте розроблена Програма має певні упущення. Так, в ній практично не стоять завдання упровадження в управлінні станом морського середовища екосистемного підходу та принципу найдосконаліших доступних технологій, яким відводиться важлива роль у Європейській морській стратегії. В Програмі Також не означена задача екологізації галузей морегосподарського комплексу, а відповідно й засоби її вирішення: широке упровадження екологічного менеджменту відповідно до ДСТУ ISO 14001, розширення сфери дії екологічного аудиту та розроблення його методичного забезпечення і взагалі, взаємозв'язок між економічною і екологічною політикою у Програмі залишився поза увагою розробників.

ЧУМАЧЕНКО І. Є.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
кандидат юридичних наук

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ

Згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», державні екологічні програми створюються з метою проведення ефективної та цілеспрямованої діяльності України спільно організації і координації заходів щодо охорони навколишнього